

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanissettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiae casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Malefactores jam comprehensi, n. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

publici: at qui ex communi Theologorum calculo, id ita non est; nam leges solum propter illum vehementem dolorem animique perturbationem non damnant in foro externo eas occisiones, non vero eos creant ministros suos: ideo semper mortaliter peccabunt, quamvis illas deprehenderit in flagranti crimine: nisi tamen dictus maritus, vel pater occidant per primos motus, qui in tanta passione probabiliter præsumi non raro possunt. Si post sententiam latam à iudice, adultera uxor traderetur occidenda ab ipso marito, tunc sanè ut minister iustitiæ posset illam is sine peccato interficere: verum id non est consulendum, cum proclive sit, ut vir potius in vindictam occidat & in odium, quam in zelum iustitiæ, & ut uxor odio detestetur tantam mariti, qua in vis permissam crudelitatem.

l. Maritus ff. ad legem Iuliam de adulterijs, & l. gravis eodem. g. c. interfectores 28. q. 2.

4. Quarto. Clericis in majoribus ordinibus constitutis sub mortali non licet, occidere ejusmodi proscriptos. Imo iidem sine Pontificis facultate neminem tanquam iudices condemnare possunt, vel tanquam ministri iustitiæ, quia illis graviter hoc prohibitum est, & quidem sub irregularitatis pœna. Clericis in minoribus solum sub veniali hæc non licere, docet Toletus, & ex Soto.

h. c. Cleric. o. sententia: ne clerici, vel Monachi. & ibid. Glossa. lege Dist. lib. 2. de just. tr. 1. d. 10. dub. 1. num. 13. contra Riccium, & Toletus lib. 5. c. 6. n. 84.

Malefactores jam comprehensi.

5. Iam vero quoad posteriores, certum est, auctoritate publica posse & debere malefactores interfici, servato tamen juris ordine, nimirum quod citentur, audiantur, ac factum probetur &c. Debere, inquam; sed non dubito, quin aliquando possit princeps vitam condonare malefactori, jam per sententiam damnato; siquidem raro id efficere, bono publico nequaquam nocet. Quod si noceat, manifestum est, non posse.

6. Affui ego semel in loco, ubi quatuor vel quinque de trabe suspendendi erant, tota quamvis latissima platea plena spectante. Porro unus ex his in blasphemias, homine, nedum Christiano, indignas prorumpere cepit, sub ipsis scalis: & quamvis contracto ore cogebatur ad silentium, vi tamen nisuque corporis incredibili, humi provolutus ad scapas patibuli, ascendere renuebar: imo nec inde sublevari à circumstante satellitio patiebatur: ita factum est, ut ministri post multas horas, quas benigne, sed omnino frustra concesserunt Sacerdotibus, quo hominem ad penitentiam commoverent, laqueo ad ipsas imas scapas contorto, humi prostratum misere suffocarint, si non ore, certe oculis, nutu, animo, & subinde detruncatis verbis blasphemantem. Fateor, id me & frequentissimos ceteros cum summo horrore spectavisse. Inquiro jam, an potuerit princeps (quem fuisse de toto eventu intra illas horas admonitum, fere-

ferebat fama) hunc ad mortem compellere? Rursus an poterit altem per aliquot dies vitam illi prorogare? Id cum accidit, puor ego eram Caltanissetta in patria mea, & viros me ætate grandiores (nunc certè memini) afferentes audiui, licuisse principi, illius mortem urgere; eidem parcere vel supplicium differre, non licuisse. Rationem addebant, quia in tanta spectantium frequentia bonum publicum exposcebat, ut criminosis spes hæc non daretur procurandæ condonationis tam scelestæ arte blasphemiarum, quam facile alij æmulati velle ab hoc unico exemplo potuissent.

Juris ordo in condemnandis malefactoribus.

7. Superflunt tres graves quæstiones. Prima, certum est, judicem ordinarium debere juris ordinem servare, ut inferius l. suo dicitur loco: quid de principe, seu judice supremo? Respondeo. Hic, quia potest dispensare in legibus juris ordinem præcipientibus, poterit *m* in aliquibus casibus sine illis solemnitatibus (urgente certe causa, ne temere agat) condemnare. Solent tres casus afferri.

I *infr. li. 9. c. 2. §. 1. m Dicast. li. 2. tr. 1. d. 4. d. 5. q. 2. n. 109. afferens Less. Arag. Covar. alios.*

Primo, quando delictum est vere notoriū nam tunc non tenetur citare.

Secundo, quando grave imminet periculum Reip. si statim non fiat puniçtio, ut si adfit timor rebellionis, vel gravis turbationis in civitate, licitè solemnitates illas omittet.

Tertiò. Quando apparet periculum fugæ ejus, qui de re gravi reus, est &c. Sed in his omnibus debet semper princeps esse certus, crimen probari posse. rursus debet summarium formare processum, aptumque defensorem constituere reo, etiam si absens sit: & tunc poterit condemnare, imo & occultè laqueo vel veneno interficere, post recepta Sacramenta, præsertim Confessionis.

Iam vero estne in principe, nullum agnoscente superiorem, legitima potestas aliquem occidendi, vel sententiam de alterius morte ferendi, more belli (ut dicitur) sine ullo prorsus, ne summario quidem processu, sed statim & incontinenti? Negat de Lugo. Concedit, esse probabile in aliquo valde urgenti casu Lessius; dat enim, posse Regem sine judiciali strepitu occidere occultè adulterum, qui vim Reginae inferret, solusque rex id sciret; quia sic regi expedit, ad regiam infamiam evitandam.

n de Lugo p. 2. de just. d. 37. sec. 5. n. 52. o Less. li. 2. c. 29. n. 96. cui favet Fag. præc. 8. dec. c. 20. num. 18. Dicastillus li. 1. de just. tr. 1. d. 4. d. 5. q. 2. conceditque Bossius apud Dianam p. 10. tr. 15. res. 34.

Innocens probatus nocens an possit condemnari?

8. Secunda quæstio. An possit unquam innocens morte damnari? Respondeo: in tribus id casibus quarì solet: & quidem duo parum habent difficultatis: multum habet tertius.

9. Nam primo, qui actu est innocens, sed prudenter timetur, si su-

per vi-